

Sygn. akt VI Ka 257/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lipca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Elżbieta Kosecka - Sobczak

Protokolant: stażysta Anna Mościcka

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Elblągu Barbary Kamińskiej

po rozpoznaniu w dniu 28 lipca 2023 r. w Elblągu sprawy

M. G. s. A. i A. ur. (...) w E.

oskarżonego o czyn z art. 178a § 1 kk

z powodu apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Elblągu

z dnia 4 maja 2023 r. sygn. akt VIII K 1407/22

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Elblągu do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	VI Ka 257/23
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Elblągu z 04 maja 2022r. w spr. VIII K 1407/22

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego
oskarżyciel posiłkowy
oskarżyciel prywatny
obrońca
oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego
inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
1,2		M. G.	Niekaralność oskarżonego Uczestnictwo w terapii Czyn z art. 178a par. 1 kk	Informacja z KRK, Zaświadczenie	k.136, k.141
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
1,2	Informacja z KRK Zaświadczenie	Dokumenty zostały sporządzone przez podmioty do tego uprawnione, ich treść nie była kwestionowana przez strony, stąd dowody te zasługują na wiarygodność.

<p>2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</p>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiąże o powodach nieuwzględnienia dowodu

<p>STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>		
Lp.	Zarzut	
1.	Błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwiąże o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Prokurator zarzucił w apelacji błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia przez sąd I instancji poprzez przyjęcie, że wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne wskazując, że sąd orzekający motywował decyzję o warunkowym umorzeniu postępowania tym, że oskarżony przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, a zaistniałe zdarzenie wywołało u oskarżonego poczucie żalu i naganności swojego postępowania, nadto prowadzi ustabilizowany tryb życia i nie był dotychczas karany, co daje gwarancję że pozytywnie przejdzie		

okres próby, bo w przypadku skazania zostanie zwolniony z pracy. Skarżący nie zgadzając się z takim ustaleniem wskazał, że okoliczności wyeksponowane przez sąd I instancji nie mają zasadniczego znaczenia dla ustalenia tego jaki jest stopień winy i społecznej szkodliwości przestępstwa z art. 178a kk.

W ocenie sądu odwoławczego prokurator słusznie odwołał się do poglądu z wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 września 2011 r. II SA/Wa 796/11, który prawidłowo dekoduje przesłanki zastosowania instytucji warunkowego umorzenia postępowania wskazując, iż „Najistotniejszą przesłanką warunkowego umorzenia postępowania, jest to, aby wina sprawcy i społeczna szkodliwość popełnionego przez niego czynu nie były znaczne. Wskazane w art. 66 § 1 k.k. właściwości i warunki osobiste sprawcy, jego postawa i dotychczasowy sposób życia stanowią odrębną przesłankę warunkowego umorzenia postępowania. Nie mogą one być uwzględniane w ocenie społecznej szkodliwości popełnionego czynu i winy sprawcy, tj. przemawiać za ich "znacznością" lub "nieznacznością". Przesłanka ta wchodzi w grę dopiero po ustaleniu, iż społeczna szkodliwość czynu i wina sprawcy nie są znaczne (LEX nr 966506).

Akcentowana przez sąd I instancji (podobnie też przez obrońcę oskarżonego) niekaralność oskarżonego czy dobra opinia (a nawet podjęta terapia) są więc tylko warunkami wstępnymi do rozważenia możliwości zastosowania instytucji warunkowego umorzenia

postępowania, gdy decydujące jest to czy wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne. Nadto argument, iż skazanie oskarżonego może doprowadzić do utraty zatrudnienia, nie stanowi podstawy do stosowania instytucji z art. 66 kk.

Kwestia stopnia społecznej szkodliwości czynu jest regulowana w art. 115 § 2 k.k. Tak jak wina, również stopień społecznej szkodliwości czynu, przy stosowaniu art. 66 kk ma nie być znaczny. Sformułowanie „nie jest znaczny” jest bliższe pojęciom „niewielki”, „mały”, „niski”. Decydują o tym kryteria przedmiotowe i podmiotowe. W realiach rozpoznawanej sprawy oskarżony nie działał w jakiś szczególnych okolicznościach, bowiem faktycznie oskarżony prowadził pojazd nie po to by nagle zawieźć np. kogoś do lekarza czy z innej bardzo ważnej, nieoczekiwanej przyczyny. Oskarżony 2 dni przed jazdą motocyklem spożywał alkohol, co wskazuje na to, że w chwili czynu, nie mógł uważać się za osobę trzeźwą. Nie można też zapominać, że oskarżony jest nauczycielem, osobą z racji zawodu i wieku dysponującą odpowiednim doświadczeniem życiowym, co powinno wpłynąć na decyzję o odstąpieniu od kierowania pojazdem w wyżej opisanych warunkach. Stąd wystąpienie łącznie tych wszystkich okoliczności nie pozwala, mimo dotychczasowej niekaralności oskarżonego na zastosowanie dobrodziejstwa warunkowego umorzenia postępowania z uwagi na nieznaczny stopień społecznej szkodliwości. Ponadto okoliczności, że oskarżony przejechał dość długi odcinek drogi w mieście i to w godzinach szczytu (a

nie przestawił tylko pojazd na osiedlowym parkingu, gdy nie było tam innych pojazdów czy osób), wskazują, że zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego spowodowane przez oskarżonego było więcej niż nieznaczące i trudno potraktować jako logiczny argument użyty przez sąd I instancji (a także eksponowany w odpowiedzi na apelację autorstwa obrońcy oskarżonego), że skoro oskarżony jechał motocyklem to nie stwarzał tak poważnego zagrożenia dla życia i zdrowia innych uczestników jak kierujący w takim stanie samochodem. Bowiem oskarżony decydując się na kierowanie pojazdem w stanie znacznej nietrzeźwości, przy planowanej jeździe po wielokilometrowej drodze z miasta do miasta, gdy przejeżdżał przez E. w godzinie o dużym natężeniu ruchu drogowego, powodował realny a nie teoretyczny stan dużego zagrożenia dla bezpieczeństwa w komunikacji.

Należy również podkreślić, co podnosi skarżący w apelacji, że oskarżony pijąc alkohol przez dwa dni miał w chwili pierwszego badania w wydychanym powietrzu 0,82 mg/l alkoholu, zawartość ta w kolejnych badaniach nie spadała a rosła, a przede wszystkim znacznie przekraczała, bo prawie trzykrotnie, wartość minimalną dla stanu nietrzeźwości określoną w art. 115 par. 16 kk tj. 0,25 mg/l. A w takich okolicznościach jako błędne należy uznać stanowisko zawarte w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku z k. 109, iż „Natomiast w konkretnym przypadku mając na uwadze sankcję przewidzianą za popełnione przestępstwo, na tle pozostałych określonych przez ustawodawcę zagrożeń,

indywidualne okoliczności sprawy (wyniki badań stanu trzeźwości, z tendencją malejącą, na granicy przestępstwa i wykroczenia, miejsce zdarzenia) stopnia naruszenia przez oskarżonego norm prawnych nie należy uznać za znaczny”, gdyż faktyczne okoliczności sprawy przeczą takim ustaleniom.

Stąd zaszły podstawy do uwzględnienia zarzutu z apelacji oskarżyciela publicznego, gdyż sąd I instancji nieprawidłowo zinterpretował czy przytoczył okoliczności zdarzenia, co doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych w zakresie oceny stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu oskarżonego.

Wniosek

O uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Sąd odwoławczy uznał zarzut błędu w ustaleniach faktycznych za zasadny. Prokurator we wniosku końcowym apelacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i o przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Również tak sformułowany wniosek końcowy zasługiwał na akceptację.

Zgodnie z art. 454 § 1 k.p.k., sąd odwoławczy nie może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego

w pierwszej instancji umorzono postępowanie. Treść tego przepisu dotyczy wyroku uniewinniającego oraz umarzającego postępowanie karne, natomiast nie obejmuje swoim zakresem sytuacji, w której sąd I instancji warunkowo umorzył postępowanie. Z dniem 5 października 2019 r. na mocy ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1694) usunięte zostały z treści tego przepisu słowa "lub warunkowo umorzono". Jednak w sposób jednolity dokonywana w orzecznictwie Sądu Najwyższego wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, że Sąd odwoławczy nie powinien skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono lub warunkowo umorzono postępowanie. W takim wypadku kontrola skargowa przeprowadzana przez Sąd Najwyższy w postępowaniu prowadzonym w oparciu o art. 539a k.p.k. obejmuje ocenę prawidłowości zastosowania tego przepisu pod kątem spełnienia warunku, że sąd odwoławczy "nie może skazać oskarżonego". Wymaga to wykazania przez ten sąd, że gdyby nie stwierdzone uchybienie, to mógłby zapaść wyrok skazujący, ale jego wydanie nie jest dopuszczalne w instancji odwoławczej z uwagi na zakaz takiego orzekania. Skazanie w postępowaniu przed sądem II instancji oskarżonego, wobec którego sąd I instancji warunkowo umorzył postępowanie doprowadziłoby do utraty przez oskarżonego prawa do postępowania dwuinstancyjnego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 lutego 2023r. w spr. V KS 36/22 LEX nr 3526757,

w którym powołano się na inne orzeczenia tego sądu : z dnia 2 lutego 2021 r., I KS 1/21, Lex nr 3168923; z dnia 4 lutego 2020 r., V KS 2/20, Lex nr 3122734; z dnia 14 czerwca 2021 r., I KS 6/21, LEX nr 3327332, a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2021 r.w spr. I KS 6/21, LEX nr 3327332, w którym powołano się na inne orzeczenia tego sądu: z dnia 2 lutego 2021 r., I KS 1/21, Lex nr 3168923; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2020 r., V KS 2/20, Lex nr 3122734).

Zaakceptować należy więc wniosek końcowy z apelacji Prokuratora, który pomimo brzmienia art. 454 § 1 k.p.k., w którym konieczność wydania wyroku kasatoryjnego ograniczono do sytuacji, w której sąd rozpoznaje apelację od wyroku uniewinniającego lub umarzającego, przyjął, że wydanie takiego wyroku jest konieczne także wówczas, gdy zaskarżony został wyrok warunkowo umarzający postępowanie.

Zatem w niniejszej sprawie Sąd odwoławczy nie miał możliwości dalszego procedowania, skoro uznał, że zachodzą podstawy do wydania wyroku pogarszającego sytuację prawną oskarżonego, gdy w ustalonych faktycznych okolicznościach sprawy nie można było dokonywać ustaleń iż wina i społeczna szkodliwość czynu oskarżonego nie są znaczne, zaś występuje realne przekonanie o konieczności skazania oskarżonego (patrz: Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18, OSKNKW 2018, z. 11, poz. 73 oraz w wyroku z dnia 24 lipca 2019 r., IV KS 30/19, LEX nr 269538).

Stąd zaszyły podstawy do uwzględnienia wniosku z apelacji o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
1.	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwięźle o powodach zmiany	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia	

1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia		
Z przyczyn dla których zarzut z apelacji i argumenty podniesione w apelacji, a w konsekwencji wniosek końcowy – z przyczyn podanych wyżej- zasługiwały na uwzględnienie.		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia		
Z przyczyn dla których zarzut z apelacji i argumenty podniesione w apelacji, a w konsekwencji wniosek końcowy – z przyczyn podanych wyżej- zasługiwały na uwzględnienie.		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
Przy ponownym rozpoznaniu sprawy należy przeprowadzić na nowo przewód w całości, po		

<p>czym wydać wyrok bazujący na prawidłowej ocenie winy i stopnia społecznej szkodliwości czynu oskarżonego poczynionej w oparciu o realne okoliczności sprawy.</p>		
<p>5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku</p>		
<p>Punkt rozstrzygnięcia z wyroku</p>	<p>Przytoczyć okoliczności</p>	
<p>6. Koszty Procesu</p>		

<p>Punkt rozstrzygnięcia z wyroku</p>	<p>Przytoczyć okoliczności</p>

<p>7. PODPIS</p>